

SESTŘELY PŘIZNANÉ MAĎARSKÝM PILOTŮM BĚHEM MAĎARSKO/ČESKOSLOVENSKÉHO A MAĎARSKO/SLOVENSKÉHO POHRANIČNÍHO KONFLIKTU V LÉTECH 1938 A 1939

Jan J. Šafařík

<http://aces.safarikovi.org/>

© 2005 – 2023 Jan Josef Šafařík

Sun Aug 6 03:00:21 PM CEST 2023

	Datum	Čas	Jednotka	Pilot	Typ letounu	Kód. ozn.	Místo	Soupeř	Výsledek	Pilot / posádka	Jednotka	Kód. ozn.	Pozn.
1.	25.10.1938	16:10	1/2. vadászszázad	Pongrácz, László	Fiat CR.32bis		Hodzovo	Letov Š-328.237	zničen	Kello, Ján; Šotola, Jaromír	10. pozorovací letka		1.
2.	24.3.1939	07:40 - ?	1/1. vadászszázad	Negró, Aladár	Fiat CR.32		Z od Sobrance	Avia B-534	zničen	Prháček, Ján	letka 49		2.
3.	24.3.1939	07:40 - ?	1/1. vadászszázad	Szoják, Sándor	Fiat CR.32		nedaleko vesnice Lúčky	Avia B-534	zničen	Martiš, C.	letka 49		3.
	24.3.1939	07:40 - ?	1/1. vadászszázad	Kertész, Árpád	Fiat CR.32		oblast Vyšné Remety	Avia B-534	poškozen	Karas, Michal	letka 49		4.
4.	24.3.1939	13:45 - ?	1/1. vadászszázad	Negró, Aladár	Fiat CR.32		JV od Bánovce nad Ondavou	Avia B-534	zničen	Hergott, Ján	letka 45		5.
5.	24.3.1939	13:45 - ?	1/1. vadászszázad	Szoják, Sándor	Fiat CR.32		nedaleko Senného	Avia B-534	zničen	Hanovec, František	letka 45		6.
6.	24.3.1939	13:45 - ?	1/1. vadászszázad	Békássy, Antal	Fiat CR.32		nedaleko Brezovice nad Torysa	Avia B-534	zničen	Danihel, Martin	letka 45		7.
7.	24.3.1939		1/1. vadászszázad	Csekme, Béla	Fiat CR.32			Avia B-534	zničen		letka 45		8.
8.	24.3.1939		1/1. vadászszázad	Kertész, Árpád	Fiat CR.32		Michalovce	Avia B-534	zničen		letka 45		9.
9.	24.3.1939	13:45 - ?	1/1. vadászszázad	Palkó, László	Fiat CR.32		S od Pavlovce nad Uhom	Letov Š.328	zničen	Pažický, Gustáv; Švento, Ferdinand	letka 12		10.
10.	24.3.1939	13:45 - ?	1/1. vadászszázad	Pirity, Mátyás	Fiat CR.32		nedaleko Strazske	Letov Š.328	zničen	Drlička, J.; Šronk, L.	letka 12		11.

Comments:

1. Československý pozorovací letoun Š-328.237 s posádkou des. Ján Kello a svob. asp. Jaromír Šotola odstartoval z polního letiště 1. pozorovací letky u Komjatic v prostoru města Zemianská Olša a fotografoval okolí této obce, ležící nejméně 6 km na sever od čs. břehu Dunaje. Letoun byl znenadání napaden dvěma maďarskými stíhačmi letouny Fiat CR.32, které pronikly na čs. území. Jeden z nich, pilotovaný *Főhadnagy* László Pongráczem, několika nálety Š-328 sestřelil. Pozorovatel svob. asp. Šotola byl pravděpodobně usmrčen už první dávkou velkorážních kulometů. Pilot des. Kello s Hořícím letounem nouzově přistál u obce Bodza a byl těžce popálen na ruce. Letoun i s mrtvým pozorovatelem shořel. Maďarští stíhači po incidentu odletěli přes hraniční Dunaj jižním směrem na Győr. Podle maďarské strany si toho dne jakási soukromá organizace najala Junkers Ju 52/3m na snímkování povodí Dunaje pro meliorační práce. S ohledem na napjatou situaci v pohraniční oblasti požádal geodetický ústav, který měl snímkování provádět, vojenské letectvo o stíhací doprovod. Zřejmě nějakým „nedopatřením“ byl Junkers naložen letáky a zabloudil i se dvěma stíhačkami Fiat CR.32 nad osadu Hodžovo, 10 až 11 km v hloubi československého území na sever od Dunaje. Tam spatřila celá trojice hluboko pod sebou Š-328.237 letky 10 Československého letectva. László Pongrácz se rozhodl *mit obavy*, že nic netušící posádka československého letounu zaútočí na jeho svěřence, zaútočil zezadu na Š-328 letící ve výšce 500 až 600 metrů a svůj útok ještě dvakrát zopakoval (John, Miroslav: *Československé letectvo v roce 1938*, Baroko & Fox 1996, Rajlich, Jiří - Sehnal, Jiří: *Vzduch je naše moře (Československé letectví 1918-1939)*, Naše vojsko 1993.).
2. Velitel roje Ján Prháček byl v boji těžce raněn. Pokusil se nouzově přistát v dolině potoka Luhavce. při přistání však vybuchly bomby zavěšené pod křídly jeho letounu a pilot zahynul.
3. Des. C Martiš se po zásahu jeho letounu odpoutal z boje a nouzově přistál močálovém terénu u obce Lúčky. Letadlo se při přistání převrátilo
4. Slobodníkovi Michalovi Karasovi se podařilo bezpečně vrátit na svoji domovskou základnu ve Spišské Nové Vsi. O poškození jeho stroje neexistuje ve slovenských dokumentech žádná zmínka.
5. Ján Hergott musel se svým těžce poškozeným a hořícím letounem přistát jihovýchodně od Bánoviec nad Ondavou. Podle Juraje Rajnince si sestřely J. Hergotta a F. Hanovce připsali *főhadnagy* Antal Békássy a *hadnagy* Mátyás Pirty (Rajninec, Juraj: *Slovenské letectvo 1939-1944*, 1. svazok, Magnet-Press 1999).
6. Krátce po J. Hergottovi vyřadili z boje maďarští stíhači od 1/1. "Íjász" vadászszázad i stroj Avia B-534 Františka Hanovce, který nouzově přistál u obce Senné. Podle Juraje Rajnince si sestřely J. Hergotta a F. Hanovce připsali *főhadnagy* Antal Békássy a *hadnagy* Mátyás Pirty (Rajninec, Juraj: *Slovenské letectvo 1939-1944*, 1. svazok, Magnet-Press 1999).
7. Martin Danihel skončil s prostřelenou palivovou nádrží v poli u obce Brezovice nad Torysou. Po opravě přiletěl v pondělí 27. března zpět na mateřskou základnu ve Spišské Nové Vsi.
8. Letoun byl sestřelen v souboji s Avii B-534 náležející letce 45 Slovenských vzdušných zbraní.
9. Nepotvrzený sestřel. Letoun byl sestřelen v souboji s Avii B-534 náležející letce 45 Slovenských vzdušných zbraní.
10. *Főhadnagy* László Palkó z 3. roje 1/1. "Íjász" vadászszázad vypálil krátkou dávku do zaostávajícího Letova, po které začal stroj hořet. Smrtelně zasažený Gustáv Pažický se s hořícím letounem zřítíl do lesíka Nižné Remety, ale raněný por. F. Švetko stihl ještě ze zasaženého letounu vyskočit. Nicméně i jeho čekala smrt, přizemž o této události existují dvě verze. Podle slovenské po opuštění letounu a otevření padáku Ferdinanda Šventa rozstříleli ještě ve vzduchu maďarské stíhačky a palba ze země. Maďarská verze uvádí, že Švento dopadl nedaleko skupiny maďarských husarů 2. jezdecké brigády. Po přistání hledal v kombinéze identifikační doklady. jeho pohyb údajně pokládali za pokus vytáhnout zbraň, a proto ho stříleli do hlavy.
11. Podle slovenských pramenů nebyl letoun Letov Š-328 slob. J. Drličky sestřelen, ale pro poruchu motoru začal stroj poblíž Michalovců zaostávat a nakonec nouzově přistál u statku Plán poblíž Strážského (Rajlich, Jiří: *Rotník Jozef Drlička (1919-1943) autor prvního slovenského sestřelu na východní frontě*, in *Historie a plastikové modelářství*, No.12, 2001, Rajninec, Juraj: *Slovenské letectvo 1939-1944*, 1. svazok, Magnet-Press 1999).

- (1) 1/2. vadászszázad, Magyar Királyi Légierő
- (2) 1/1. "Ijász" vadászszázad, Magyar Királyi Légierő

- (a) 10. pozorovací letka (Letov Š-328; velitel: npor. let. Jan Pschom; základna: Komjanice), peruť I/3, letectvo 3. armády „Štefánik“ (velitel: plk. let. Karel Plass).
- (b) pozorovací letka 12, peruť II/3, Slovenské vzdušné zbraně.
- (c) stíhací letka 45, peruť II/3, Slovenské vzdušné zbraně.
- (d) stíhací letka 49, peruť II/3, Slovenské vzdušné zbraně.

Aladár Negró
2 victories

Sándor Szóják
2 victories

Antal Békássy
1 victory

N/A

Béla Csekme
1 victory

Árpád Kertész
1 victory

N/A

László Palkó
1 victory

Mátyás Purity
1 victory

N/A

László Pongrácz
1 victory

Prameny a literatura:

- [1] Brzkovský, Marek – Šafařík, Jan: *Žhavé nebe nad Československem, Letecké souboje československých stíhačů nad naším územím 1918–1989*, Euromedia Group, a. s. v edici Universum, Praha 2021. ISBN: 978-80-242-7486-7

- [2] Researcher Cszaba Becze.
[3] Brzkovský, Marek: *Letecké incidenty na prahu války*, in Fakta & svědectví, No. 4. 2020.
[4] Brzkovský, Marek – Šafařík, Jan: *Žhavé chvílky nad hranicí*, *Letecké incidenty*, in extra Válka, Vojska, No. 63, březen 2023.
[5] Bursa, Stano: *Nadporučík letectva Juraj Puškár*, in Historie a platikové modelářství, No. 4, 1999.
[6] Gaal, Julius R.: *One Day Air War*, Air Combat Vol.5 No.5, September 1977.
[7] Gaal, Julius R.: *Baptism of Fire*, Aero Album, Vol.5 No.4 Winter 1972.
[8] Hurt, Zdeněk: *Ilustrovaná historie letectví - Letov Š-328*, Edice Triáda, Naše vojsko 1991.
[9] John, Miroslav: *Československé letectvo v roce 1938*, Baroko & Fox 1996.
[10] Kliment, Charles K. - Nakládal, Breislav: *Germany's First Ally: Armed Forces of the Slovak State 1939-1945*, Shiffer Military History, Atglen, Pa. 1997.
[11] Ledwoch, Janusz: *Nad Słowacją 1939*, in Skrzydlata Polska , No.11, 1989.

- [12] Máče, Jan: *Boje va východním Slovensku v březnu 1939, Československá armáda 1918-1939*, část 20, in ATM, No. 9, 2009.
- [13] Plachý, Jiří: *Sestřel čs. letounu maďarskými stíhači 25. října 1938*, in Historie a plastikové modelářství, No. 6, 2009.
- [14] Punka, György - Gyula, Sárhidai: *Magyar sasok, A Magyar Királyi Honvéd Légierő 1920–1945*, Zrínyi Kiadó, Budapest 2007.
- [15] Rajlich, Jiří - Sehnal, Jiří: *Slovenští letci 1939-1945*, Vyd. Kolínské noviny 1991.
- [16] Rajlich, Jiří - Sehnal, Jiří: *Slovenští letci za druhé světové války*, in Historie a plastikové modelářství, No.5, 1991 Vyd. Kolínské noviny 1991.
- [17] Rajlich, Jiří - Sehnal, Jiří: *Vzduch je naše moře (Československé letectví 1918-1939)*, Naše vojsko 1993.
- [18] Rajlich, Jiří: *Rotník Jozef Drlička (1919-1943) autor prvního slovenského sestřelu na východní frontě*, in Historie a plastikové modelářství, No.12, 2001.
- [19] Rajlich, Jiří: *Jeden z Tatranských orlů, 1. část*, in Letectví + kosmonautika, No.13, 2002.
- [20] Rajninec, Juraj: *Slovenské letectvo 1939-1944*, 1. svazok, Magnet-Press 1999.
- [21] Rajninec, Juraj: *Krst ohňom*, In Aero Plastic Kits Revue, No.02, 1991.
- [22] Renner, Stephen: *Broken Wings, The Hungarian Air Force, 1918-1945*, Indiana University Press, 2016. ISBN 978-0-253-02339-1
- [23] Šnajdr, Miroslav: *Fiat CR.32 Freccia*, in Historie a plastikové modelářství, No. 7, 2006.
- [24] Šumichrast, Peter - Andal, Jozef: *Avia B-34, B-534 a BK-534 slovenských pilotov 1939-1944*, HT model Špeciál, No. 905.
- [25] Wawrzyński, Mirosław: *Wojna węgiersko-słowacka w powietrzu*, in Lotnictwo, Nr. 10 (233), 2021.
- [26] Vyroubal, Martin: *Kořstní Avie z „Malej vojny“*, in REVI Publications, No. 125, duben 2021.
- [27] Зефиров, Михаил Вадимович: *Асы Второй мировой войны, Союзники Люфтваффе: Венгрия, Румыния, Болгария, Хорватия, Словакия, Испания, ОСЮ «ИздательствоАСТ»*, 2002.
- [28] Gleize, Jean-Paul: *Aces*, <http://jpleize.club.fr/aces/homeaces.htm>.
- [29] Gustavsson, Håkan: *Biplane Fighter Aces from the Second World War*, <http://surfcity.kund.dalnet.se/aces.htm>.
- [30] Magnus, Alan: *Air Aces Home Page*, <http://users.accesscomm.ca/magnusfamily/airaces1.htm>